

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת וישב - שבת חנוכה
Shabbos Parshas Vayaishev - Shabbos Chanukah
ב' דחנוכה - כו' כסלו תשס"א - December 23, 2000

לכל זמן ועת

הדלקת נרות - 4: 14 שקיעה/יום השבת - 4: 32
זמן קריאת שמע/מ"א - 9: 02 זאת הכוכבים/מעריב - 5: 22
זמן קריאת שמע/גר"א - 9: 38 לשיטת רבינו תם - 5: 44

מדעת עליון

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען וגו' (לז-א)

ענין משפטי"י בקש יעקב לישב בשלוח קפץ עליו רוגזו של יוסף עכ"ל.
ולכאורה אינה מובן, דהלא, כמה וכמה צדיקים, כמו רבינו הקדוש, רבי אלעזר
בן עזריה ורב אשי, זכו לתורה וגדולה במקום אחד, ולא מצינו שקפץ עליהם
שום רוגז כלל! ולמה דוקא אצל יעקב אבינו מצינו הא?
אלא תירץ הגמ"ר עקיבא איגר זצ"ל, שבאמת דרכם של צדיקים הוא
שיראים הם תמיד שמא גרם החטא לבטל חלקם בעולם הבא. ממילא הם
חסרים ונחסרים בעולם הזה, כי הפחד אינו מניח להם לשבת בשלוח. אמנם לא
כן יעקב אבינו, שכיון שנמסר לו סימן מיוחד, שאם יחיו כל בניו מובטח לו
שהוא בן העולם הבא, אם כן לא היה לו שום סיבה לדאגה כלל, וכל עוד שלא
מת על פניו אף אחד מבניו, ישב בשלוח ובטח בחלקו.
לפניו יש להבין דכיון שחשב יעקב שמת יוסף, מיד "קפץ עליו רוגזו של
יוסף", והתחיל הוא לדאוג גם על חלקו בעולם הבא. אולם היינו רק לגבי יעקב
אבינו, אבל שאר צדיקים שלא נמסר להם איזה סימן המבטיח להם את חלקם
בעולם הבא, לכן תמיד הם יושבים נטולי שלוח, ואף אם הם עשירים וגדולים
שפטורים מדאגות העולם הזה.

מסרת גבורים ביד חלשים ורבים מיד מעטים וכו' (תפלת על הניסים)
לכאורה יש להקשות, הלא החשמונאים, מתתיהו ובניו, היו גבורים גדולים,

אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של חנוכה וגו' (ברכה א' בהדלקת נרות)

The gemara tells us that the mitzvah to light the menorah on Chanukah comes from the command that we obey the sages, (שכטים יז-יב), "Do not turn away from all that they will command neither right nor left." The reference of "right and left" is also a reference to the occasion, in Parshas Vayechi, when Yaakov reversed his hands while blessing Menashe and Ephraim. How are these two ideas related?

R' Tzvi Elimelech of Dinov ZT"L writes that Chanukah is alluded to in the Torah, where the mitzvah of lighting the menorah in the mishkan follows the listing of the holidays. Indeed, Parshas Emor is a parshah largely devoted to the laws pertaining to kohanim, and Chanukah is a holiday that was instituted by kohanim (the Macabees). This section begins, "Command Bnei Yisrael." "The gematria of this phrase is 1,100, one more than the gematria of the opening phrase of Al Hanissim: "In the days of Matisyahu son of Yochanan." From where do we know that gematrias which differ by one are considered equal? We learn this from Yaakov's statement that Ephraim and Menashe (726) are equivalent in his eyes to Reuven and Shimon (725). And when did he say that? On the occasion when he reversed his right and left hands!

הוא היה אומר

R' Yosef Chaim Sonnenfeld ZT"L would say:

"Chanukah means that the Chashmonaim rested from their war on the 25th day of the month. This is alluded to in the Torah. The 25th place where the Jews camped in the desert after the Exodus was "Chashmonah."

A wise person once said:

"All my life, I always wanted to be somebody. Now that I'm older, I see that I should have been more specific!"

R' Yaakov Tzvi Hirshman ZT"L would say:

"Be satisfied with having wealth and do not expect to be recognized as a scholar or an expert in other fields. Just as one's wealth does not qualify him to dictate a surgical procedure or operate complicated machinery, neither does it qualify him in any other field!"

THIS ISSUE SPONSORED BY MR AND MRS PINCHOS HOFFMAN

To sponsor or dedicate an issue call 914-362-4380 or E-Mail: TorahTavlin@aol.com

There was an assimilated Jew who witnessed this scene and later came to the *Rebbe*, and said bitterly, "Spira, I understand how you can make the first blessing and I can even understand how you made the second blessing. But what I don't understand is, how can a person, in this terrible place with dead Jews lying all around us, make the *shehechiyanu* blessing, thanking G-d for keeping us alive and bringing us to this time? I mean, what's so special about this time?"

The *Rebbe* looked at the Jew and said, "You know, I had the same problem. But then I looked around and saw that these holy Jews in these worst of circumstances, surrounded by death and destruction, came together and insisted on fulfilling the *mitzvah* of lighting *Chanukah* candles even in these horrible conditions. This, in itself is a remarkable and special situation. I said to myself, for this alone one can, and most definitely should, make the blessing "זהו" לקימנו והגיענו לזמן הזה."

TORAH GEMS

ישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען וגו' (לז-א)

Chazal tell us that Yaakov wished to settle down and rest, but the "*troubles with Yosef pounced on him*". This is an obscure expression. Also, the *medrash* says, "*Why did the brothers hate Yosef? So that the Red Sea would split for the Jews.*" What do these sayings mean?

R' Moshe Aryeh Freind ZT"L explains that sometimes *Hashem* will remove a person's free will and let the *yetzer hara* completely overpower him. At these times, the *yetzer hara* thinks that it has won a great victory, but in fact, this is part of its undoing. For example, the incident involving Yehuda and Tamar looks like a great coup for the *yetzer hara* but it actually was part of *Hashem's* plan for bringing about the birth of King David and the days of *mashiach*. Similarly, *tzaddikim* such as Yaakov's sons would not have hated their brother and tried to kill him were it not part of the Divine plan. Here, too, *Hashem* effectively took away their free will in order to bring the Jews to Egypt where they would absorb the *sparks*, of spirituality and holiness which existed there and remove them from that land at the miraculous splitting of the sea. This, then, is the meaning of *Chazal's* statement, "*the troubles with Yosef pounced on him*." Specifically, the *yetzer hara* was allowed to pounce on Yaakov and his family, with a strength far in excess of what these *tzaddikim* were used to.

כנוצר בספר יוסיפון? וא"כ למה קוראים להם "חלשים"?

וביאר האדמו"ר ר' לוי יצחק מבארדיטשוב זצ"ל בס' קדושת לוי, דהנה בכל הגאולות של בניי, לא היה פעולת ישראל כלל, רק הקב"ה בכבודו ובעצמו נצח והכניע הקליפות בלי שום פעולות ישראל. וגם בימי המן, עיקר הנס היה רק ע"י אלקים, וכן בשאר הגאולות והניסים. אמנם בגאולת חשמונאי ובניו, היה פעולה מישראל אז, דהם עשו המלחמה עם היונים. ומצינו שבדבר שאדם עושה פעולה לנצח, הוא נסיון גדול להאמין שלא פעולת ידו גרם הנצחון, ורק בא מאתו ב"ה, עוזר האמיתי. ולזה צריכין הסתכלות בבורא ב"ה, שמחמת הסתכלותם באדון כל, רואה שהכל הוא מהקב"ה, ועל כן זכו להנס ההוא. ולכן צ"ל שהחשמונאים היו כ"כ צדיקים דלא תלו נצחונם מחמת גבורתם, רק מאת ה' היתה זאת. וזהו מאמרם "גבורים ביד חלשים" - כלומר שהיו חלשים בדעתם שידעו שמחמתם לא ינצחו, רק מחמת עזרת ה'. ומש"ה מדליקין נרות חנוכה, דנר הוא אור וזה רמז לענין ההסתכלות, שמחמת הסתכלותם של החשמונאים בבורא ב"ה, ידעו שה' הוא נצח קרבי.

מעשה אבות...סימן לבנים

שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה וגו' (ברכה ג' לביל ראשון של חנוכה)

Erev Chanukah had been a particularly grim day in the concentration camp of Bergen Belsen. Many Jews had been randomly taken out and shot. The bodies were still lying on the ground as the day ended and a general feeling of despair enveloped the camp. A few Jews, however, banded together and decided that they must do something special for *Yom Tov*. They looked for and found an old shoe, made some oil out of shoe polish, and a wick out of threads of a garment, and decided to light נר חנוכה. The *Bluzhever Rebbe*, **R' Yisroel Spira ZT"L**, being one of the leaders in the camp, was asked to officiate and at the appropriate time, he proceeded to light the extraordinary candles and recite the blessings. He recited the first blessing "להדליק נר של חנוכה" - "*to kindle the Chanukah candle*". Then he made the second blessing "שעשה ניסים לאבותינו בימים" - "*who has done miracles for our ancestors in those days at this time*." Each *berachah* was answered with a resounding "*amen*" Then he came to the third *berachah*, "שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה" - "*who has kept us alive and sustained us and brought us to this occasion*." Before he could utter a word, he paused and hesitated. Looking around, he studied his surroundings and the intense feelings of holiness displayed on the faces of the men gathered there. Finally, he turned back, closed his eyes, and made the *berachah*.